

Sammendrag:

Reisevaneundersøkelse for riksvegferjesambandene

TOI rapport 1282/2013

Forfatter(e): Jon Martin Denstadli, Øystein Engebretsen, Petter Dybedal

Oslo 2013 197 sider

På oppdrag fra Statens vegvesen, Vegdirektoratet, har Transportøkonomisk institutt (TOI) gjennomført en reisevaneundersøkelse (RVU) på 15 riksvegferjesamband i Norge (tabell 1). Formålet med årets undersøkelse er å supplere den løpende ferjestatistikken med opplysninger om ferjebrukerne og deres reisevaner. Data fra undersøkelsen vil også benyttes i arbeidet med å utvikle transportmodeller.

Datagrunnlaget er basert på en spørreskjemaundersøkelse på de ulike sambandene. I alt bygger undersøkelsen på svar fra 14 621 reisende på de 15 sambandene. I tillegg har vi benyttet registerdata for å analysere pendlingsstrømmer mellom boligområder og arbeidsplassområder på et mer detaljert geografisk nivå. I denne rapporten presenteres resultater for hvert av de 15 sambandene, med sammenstilling av resultatene mot gjennomsnitt for alle strekningene.

Tabell 1: Riksvegferjesambandene som er omfattet av undersøkelsen.

Fylke	Samband	Vegnr	Overfartstid
Østfold	Moss-Horten	Rv19	30 min
Rogaland	Hjelmeland-Nesvik	Rv13	10 min
Rogaland	Mortavika-Arsvågen	E39	25 min
Hordaland	Sandvikvåg-Halhjem	E39	40 min
Sogn og Fjordane	Lavik-Oppedal	E39	20 min
Sogn og Fjordane	Anda-Lote	E39	10 min
Sogn og Fjordane	Fodnes-Mannheller	Rv5	15 min
Sogn og Fjordane	Hella-Dragsvik/Vangsnes	Rv55/13	10-15 min
Møre og Romsdal	Solavågen-Festøya	E39	20 min
Møre og Romsdal	Halsa-Kanestraum	E39	20 min
Møre og Romsdal	Molde-Vestnes	E39	35 min
Nordland	Drag-Kjøpsvik	Rv827	45 min
Nordland	Bognes-Skarberget	E6	25 min
Nordland	Bognes-Lødingen	Rv85	60 min
Nordland	Bodø-Moskenes-Værøy-Røst	Rv80	2-4 timer

Sammenfattende resultater for de ulike sambandene

Moss-Horten

- Moss-Horten er sambandet med størst vekst i ÅDT (kjøretøy) i perioden 2008-2012.
- Ca. en tredel av reisene på sambandet er arbeidsrelatert, og to tredeler private reiser. Ferie/fritid er viktigste private reiseformål (29 %).
- Bosatte i ferjekommunene Moss og Horten (med omegn) står for ca. 25 % av trafikken på sambandet.
- Totalt kan det være opptil 1 195 yrkesaktive med heltidsarbeid som bruker sambandet for reise mellom bosted og arbeidssted (siste kvartal 2012). Det anslås at pendlerne i snitt genererer 1 450 reiser med ferjen på hverdager. På årsbasis utgjør dette vel 312 000 reiser.
- Respondentene oppga en gjennomsnittlig ventetid på 11 minutter. Ventetiden i sommersesongen er oppgitt til 14 minutter og ni minutter resten av året. En av fire venter mindre enn fem minutter før ombordkjøring. Om lag en tredel må vente 15 minutter eller lengre.
- Hele 70 % av de som reiser på sambandet betaler enkeltbillett, som er langt over gjennomsnittet for reiser på riksvegferjesambandene.

Mortavika-Arsvågen

- ÅDT-veksten på Mortavika-Arsvågen de siste fem årene var litt høyere enn gjennomsnittlig vekst på riksvegferjesambandene.
- Hver tredje reise mellom Mortavika og Arsvågen er arbeidsrelatert, ferie og fritid er vanligste private reiseformål.
- Mer enn 5 500 yrkesaktive med heltidsarbeid kan knyttes til sambandet for reise mellom bosted og arbeidssted. Pendlingen sørover er størst regnet både i antall pendlere og antall arbeidsreiser.
- Bosatte på Haugalandet står for ca. 25 % av totaltrafikken. I større grad enn annen trafikk er disse reisene knyttet til arbeidsrelaterte formål.
- Anslagsvis går drøyt 20 % av trafikken mellom Haugalandet og Stavanger.
- Gjennomsnittlig ventetid på sambandet er oppgitt til ni minutter. Dette er litt under gjennomsnittet for riksvegferjereiser (11 minutter). Knappt 30 % ventet mindre enn fem minutter på ferjen.

Hjelmeland-Nesvik

- Gjennomsnittlig ÅDT-vekst for kjøretøy de siste fem årene har vært på drøyt 1 %, mens det har vært en svak nedgang i ÅDT for passasjerer.
- Bare hver femte reise på sambandet Hjelmeland-Nesvik er arbeidsrelatert. Dette er vesentlig lavere enn gjennomsnittet for reiser på riksvegferjesambandene.
- Store deler av trafikken genereres lokalt. Bosatte i kommunene Hjelmeland, Strand og Suldal står for drøyt 40 % av reisene. Samlet står bosatte i Rogaland for over 80 % av trafikken.

- Sambandet har liten betydning for pendling. Under 150 personer er avhengig av ferjen for reise mellom bosted og arbeidssted. Anslagsvis genereres det 160 ferjereiser på en gjennomsnittets virkedag (medregnet begge retninger), i alt ca. 34 000.
- Reisende på sambandet Hjelmeland-Nesvik har vesentlig lengre ventetid enn passasjerer på de fleste andre samband. Gjennomsnittlig ventetid er oppgitt til 18,5 minutter (gjennomsnittet for alle reiser på riksvegferjesambandene er 11 minutter). Knappt 12 % ventet mindre enn fem minutter på ferjen, mens drøyt 20 % ventet en halv time eller lenger.

Sandvikvåg-Halhjem

- ÅDT-veksten på Halhjem-Sandvikvåg de siste fem årene har vært lavere enn den gjennomsnittlige veksten på riksvegferjesambandene.
- Hver tredje reise mellom Halhjem og Sandvikvåg er arbeidsrelatert, mens to av tre reiser skjer i private formål. Besøk er største fritidsrelaterte formål (28 %). Andelen besøkstrafikk på Halhjem-Sandvikvåg er betydelig høyere enn gjennomsnittet for riksvegferjesambandene.
- Om lag 4 300 yrkesaktive kan være avhengige av sambandet Halhjem-Sandvikvåg for reise mellom arbeid og bosted. Pendlere anslås i snitt å generere ca. 1 100 reiser med ferjen på hverdager. På årsbasis utgjør dette i om lag 240 000 reiser. Pendlingen sørover er størst regnet i antall pendlere.
- Sambandet betjener både lokale og regionale reiser: Trafikken går hovedsakelig til/fra Bergen (med omegn) og sørover til Sunnhordland (Fitjar, Stor, Bømlo og Sveio) og Haugalandet (Haugesund, Karmøy og til dels Tysvær). Det er også en del trafikk mellom Bergen og Stavanger.
- Gjennomsnittlig ventetid på sambandet er oppgitt til 12 minutter, 8 % oppga at de ikke hadde ventetid (snittet for alle reiser på riksvegferjesambandene er 11 minutter). Hver femte passasjer ventet mindre enn fem minutter på ferjen.

Oppedal-Lavik

- Gjennomsnittlig ÅDT-vekst siste fem år på Oppedal-Lavik er litt under gjennomsnittet for riksvegferjesambandene.
- Trafikken på Oppedal-Lavik har en lavere andel arbeidsrelatert trafikk, og særlig reiser til/fra arbeid, sett opp mot de øvrige riksvegferjesambandene. Ferie/fritid og besøksreiser står for om lag 60 % av trafikken.
- Bosatte i Bergen står for om lag hver fjerde reise. Bergenserne har en større andel private reiser enn gjennomsnittspassasjerer på sambandet.
- Bergen er det dominerende start- og endepunktet for trafikken. Anslagsvis går 15 % av reisene mellom Bergen og Ytre Sognefjord (Høyanger, Hyllestad, Gaular, Fjaler, Askvoll og Solund) og 10 % mellom Bergen og Førde.
- Arbeidspendling: Det anslås at det genereres om lag 220 arbeidsreiser på en gjennomsnittets virkedag (medregnet begge retninger), ca. 48 000 på årsbasis.
- Gjennomsnittlig ventetid på sambandet er oppgitt til 10 minutter. Knappt 30 % ventet mindre enn fem minutter på ferjen.

Hella-Vangsnes/Dragsvik

- Trafikkutviklingen på de to sambandene har vært ulik. Hella-Vangsnes har hatt en gjennomsnittlig årlig vekst på ca. 2 % de siste fem årene, mens trafikken på Hella-Dragsvik ikke var nevneverdig større i 2012 enn i 2008.
- Trafikken i sommermånedene (juni-august) utgjør 52 og 42 % av års-trafikken for henholdsvis Hella-Vangsnes og Hella-Dragsvik. Dette er vesentlig høyere enn for andre samband – i gjennomsnitt avvikles 34 % av trafikken på riksvegferjenettet om sommeren.
- Det er om lag 300 yrkesaktive med heltidsarbeid som er avhengig av ferjesambandet Vangsnes- Hella/Dragsvik for reise mellom bosted og arbeidssted. Det anslås at pendlerne i snitt genererer vel 230 reiser med ferjen på hverdager (medregnet begge retninger). På årsbasis utgjør dette vel 50 000 reiser.
- Det er vel 180 yrkesaktive med heltidsarbeid som er avhengig av ferjesambandet Hella-Dragsvik for reise mellom bosted og arbeidssted. Det anslås at pendlerne i snitt genererer vel 225 reiser med ferjen på hverdager. På årsbasis utgjør dette knapt 49 000 reiser.
- Gjennomsnittlig ventetid på begge sambandene er oppgitt til 15 minutter, noe kortere i sommersesongen (henholdsvis 12 og 14 minutter). Passasjerene på disse sambandene har lengre ventetid enn gjennomsnittet for alle reiser på riksvegferjesambandene, som er 11 minutter.
- Mange turister i sommersesongen bidrar til at bosatte i utlandet står for knapt 10 % av trafikken på sambandene.

Fodnes-Mannheller

- ÅDT-veksten på Fodnes-Mannheller i perioden 2008-2012 var høyere enn gjennomsnittet for trafikken på riksvegferjesambandene.
- Knapt 30 % av reisene er arbeidsrelatert. Halvparten av trafikken er relatert til ferie/fritid og private ærend som innkjøp, legebesøk osv. Dette er betydelig høyere enn for andre samband.
- Bosatte i Sogn & Fjordane står for drøyt halvparten av trafikken. De som bor i Sogndal generer 15 % av reisene.
- Om lag hver tredje reise går mellom ”Indre Sognefjord nord” (kommunene Sogndal, Luster og Leikanger) og ”Indre Sognefjord sør” (kommunene Lærdal, Årdal og Aurland). Anslagsvis er en tredel av denne trafikken er reiser mellom Sogndal og Lærdal.
- Det er om lag 380 yrkesaktive med heltidsarbeid som er avhengig av ferjesambandet Fodnes-Mannheller for reise mellom bosted og arbeidssted. Det anslås at pendlerne genererer vel 580 reiser med ferjen på hverdager (medregnet begge retninger). På årsbasis utgjør dette 125 000 reiser.
- Gjennomsnittlig ventetid på sambandet er oppgitt til 7 minutter, 15 % oppga at de ikke hadde ventetid. Passasjerene på Fodnes-Mannheller har vesentlig kortere ventetid enn gjennomsnittet for reiser på riksvegferjesambandene (11 minutter).

Anda-Lote

- Trafikkveksten på Anda-Lote siste fem år har vært omtrent som gjennomsnittlig vekst for reiser på riksvegferjesambandene.
- Om lag 37 % av trafikken er arbeidsrelatert. Reiser til/fra arbeid utgjør 14 %, mens 23 % er tjenestereiser eller yrkestransport. Sammenholdt med de øvrige riksvegsambandene skiller trafikken på Lote-Anda seg først og fremst ut gjennom lavere andel ferie/fritidstrafikk og besøkstrafikk, mens yrkestrafikken er noe høyere.
- Det er relativt mye lokal trafikk, reiser foretatt av bosatte i ferjekommunene Gloppen og Eid utgjør 38 %. Bosatte i disse kommunene har også en høyere andel reiser til/fra arbeid enn de bosatte øvrige steder.
- Det er om lag 400 yrkesaktive med heltidsarbeid som er avhengig av ferjesambandet Anda-Lote for reise mellom bosted og arbeidssted. Vår beregning viser at pendlingen gir omtrent 450 arbeidsreiser på en gjennomsnittlig virkedag (medregnet begge retninger) og knapt 96 000 på årsbasis.
- Gjennomsnittlig ventetid er oppgitt til ca. 10 minutter – 8 % oppga at de ikke hadde ventetid, mens 27 % oppga en ventetid på mindre enn fem minutter.

Solavågen-Festøya

- Trafikkveksten (passasjerer) på Solavågen-Festøya i perioden 2008-2012 var noe høyere enn gjennomsnittlig ÅDT-vekst for riksvegferjereiser.
- Om lag 33 % av trafikken er arbeidsrelatert. Sammenholdt med de øvrige riksvegsambandene omfatter trafikken på Solavågen-Festøya en lavere andel ferie/fritidstrafikk, høyere andel private ærend og høyere andel yrkes/godstransport.
- Det er en stor andel relativt lokal trafikk. Ca. 70 % av de reisende er bosatte i kommunene syd og vest for ferjeleiet (hovedsakelig i Ørsta og Volda) eller i Ålesundregionen. 57 % av reisene har startsted og endested i disse områdene.
- Det anslås at arbeidspendling gir nesten 940 arbeidsreiser på en gjennomsnittlig virkedag (medregnet begge retninger). På årsbasis utgjør dette over 200 000 reiser.
- Gjennomsnittlig ventetid er oppgitt til drøyt åtte minutter, ca. to minutter mindre enn snittet for alle riksvegferjene. 23 % oppga at de ikke hadde ventetid, mens 39 % oppga en ventetid på mindre enn fem minutter.

Molde-Vestnes

- ÅDT-vekst for passasjerer de siste fem årene har vært høyere på Molde-Vestnes enn gjennomsnittet for riksvegferjereiser. ÅDT-vekst for kjøretøy har vært tilsvarende.
- Om lag 32 % av trafikken er arbeidsrelatert. Sammenholdt med de øvrige riksvegsambandene omfatter trafikken på Molde-Vestnes litt lavere andel ferie/fritidstrafikk, men ellers er bildet ganske likt.
- Det er relativt mye lokal trafikk, reiser foretatt av bosatte i ferjekommunene Molde og Vestnes utgjør 36 % av trafikken.
- Det anslås at arbeidspendlere genererer knapt 1 200 reiser med ferjen på hverdager (medregnet begge retninger). På årsbasis utgjør dette vel 250 000 reiser.

Pendlingen nordover som er størst regnet både i antall pendlere og antall arbeidsreiser.

- Gjennomsnittlig ventetid er oppgitt til ca. 12 minutter, ca. ett og et halvt minutt mer enn snittet for alle riksvegferjene. 10 % oppga at de ikke hadde ventetid, mens 22 % oppga en ventetid på mindre enn fem minutter.

Halsa-Kanestraum

- Årlig ÅDT-vekst i perioden 2008-2012 var vesentlig høyere på sambandet Halsa-Kanestraum enn gjennomsnittet for riksvegferjetrafikken.
- Knappt 30 % av trafikken er arbeidsrelatert. Sammenholdt med de øvrige riksvegsambandene skiller trafikken på Halsa-Kanestraum seg først og fremst ut gjennom høy andel ferie/fritidstrafikk (34 %). I perioden juni-august er hele 61 % av trafikken relatert til ferie/fritid.
- Om lag en tredel er lokal trafikk, reiser foretatt av bosatte i de nærmeste kommunene på henholdsvis vestsiden (Kristiansund, Tingvoll) og østsiden (Halsa, Surnadal) av sambandet.
- Det anslås at det genereres ca. 260 arbeidsreiser på en gjennomsnitts virkedag (medregnet begge retninger) og ca. 56 000 reiser på årsbasis. Pendlingen vestover er litt større enn pendlingen østover (retning fra bosted) regnet i antall pendlere, men klart større regnet i antall arbeidsreiser.
- Personbilbelegget for reiser på Halsa-Kanestraum i sommermånedene er klart høyere enn gjennomsnittet for riksvegferjer.
- Gjennomsnittlig ventetid er oppgitt til i underkant av 13 minutter, ca. to minutter mer enn snittet for alle riksvegferjene. 10 % oppga at de ikke hadde ventetid, mens 25 % oppga en ventetid på mindre enn fem minutter.

Drag-Kjøpsvik

- ÅDT-veksten for kjøretøy i perioden 2008-2012 var vesentlig sterkere på sambandet Drag-Kjøpsvik enn gjennomsnittlig trafikkvekst på riksvegferjestrekningene.
- Drag-Kjøpsvik har en høy andel arbeidsrelatert trafikk (ca. 40 %) sammenlignet med andre samband. Særlig er andelen yrkes-/godstransport høy. Ferie/fritid er det mest vanlige formålet for private reiser.
- Bosatte i Tysfjord genererer anslagsvis 30 % av trafikken. En klar majoritet av disse reisene skjer i forbindelse med private formål.
- Det er kun 120 yrkesaktive som er avhengig av ferjesambandet Drag-Kjøpsvik (R827) for reise mellom bosted og arbeidssted. Det anslås at det på en vanlig virkedag er ca. 100 arbeidsreiser med ferjen. Dette utgjør nær 21 000 reiser per år.
- Om lag 20 % ventet kortere enn fem minutter, mens ca. 30 % oppga å ha ventet 30 minutter eller lengre. Passasjerene på Drag-Kjøpsvik har vesentlig lengre ventetid enn gjennomsnittet for alle reiser på riksvegferjesambandene.
- Gjennomsnittsalderen på passasjerene på Drag-Kjøpsvik er høyere enn snittet for snittet for riksvegferjereiser, 49 versus 45 år. Drøyt 40 % av passasjerene (16 år og eldre) på Drag-Kjøpsvik er 55 år eller eldre. Tilsvarende andel for alle riksvegferjereiser er 30 %.

Bognes-Skarberget

- Mens riksvegferjetrafikken i gjennomsnitt har økt med 3,0 % per år siden 2008, har det trafikkveksten på Bognes-Skarberget vært negativ.
- Sambandet er viktig for turisttrafikken i Nord-Norge – mer enn halvparten av års-trafikken avvikles i perioden juni-august. Anslagsvis er drøyt 60 % av reisene i sommermånedene ferie- og fritidstrafikk.
- Knappt 30 % av trafikken genereres av bosatte lokalt, her definert som kommunene Tysfjord, Ballangen, Hamarøy og Narvik. Nær halvparten av denne trafikken står bosatte i Narvik for.
- På en vanlig virkedag er det ca. 50 arbeidsreiser med ferjen. Dette utgjør vel 11 000 reiser per år. 30 % av arbeidsreisene er under 1,5 time, og mer enn 2/3 er knyttet til østgående pendling.
- Gjennomsnittlig ventetid på sambandet er oppgitt til 24 minutter. Passasjerene på Bognes-Skarberget har vesentlig lengre ventetid enn gjennomsnittet for alle reiser på riksvegferjesambandene, som er 11 minutter. 15 % ventet kortere enn fem minutter, mens hele 40 % oppga å ha ventet 30 minutter eller lengre.

Bognes-Lødingen

- Det var negativ trafikkutvikling på sambandet Bognes-Lødingen i perioden 2008-2012.
- Sambandet har mye turisttrafikk – halvparten av trafikken avvikles i perioden juni-august. Gjennomsnittet for trafikken på riksvegferjenettet generelt er 34 %.
- Hele 75 % av reisene på sambandet skjer i forbindelse med private formål.
- Om lag halvparten av trafikken går mellom Lofoten/Vesterålen og kommuner i Nordland sør for Ofotfjorden. Anslagsvis halvparten av denne trafikken har start- eller endepunkt i Bodø. Bodø-Vesterålen er den mest trafikkerte strekningen.
- Det er få daglige arbeidsreiser på Bognes-Lødingen. Det anslås at vel 190 yrkesaktive kan være avhengig av ferjen for reise mellom bosted og arbeidssted, men så godt som samtlige har mer enn 1,5 timer reisetid til jobb. Det betyr at de fleste trolig er ukependlere eller har andre tilpasninger som medfører at de ikke reiser til og fra arbeidsplassen hver dag.
- Gjennomsnittlig ventetid er oppgitt til 23 minutter. Knappt 20 % ventet kortere enn fem minutter, mens hele 37 % oppga å ha ventet 30 minutter eller lenger.

Bodø-Moskenes

- Hele 78 % av trafikken på sambandet avvikles i sommermånedene juni-august. Ingen andre samband har tilsvarende andel sommertrafikk (i gjennomsnitt avvikles 34 % av trafikken på riksvegferjesambandene om sommeren).
- To av tre reiser skjer i forbindelse med ferie og fritid, mens 17 % er besøksreiser. I sommermånedene er fire av fem reiser ferie-/fritidstrafikk.
- Om lag hver tredje reise genereres lokalt, dvs. i Lofoten eller i kommunene Bodø, Fauske, Saltdal.
- Respondentene oppga en gjennomsnittlig ventetid på 47 minutter, som er vesentlig lengre enn gjennomsnittet for reiser på riksvegferjesambandene (11 minutter). Ventetiden i sommersesongen er oppgitt til 50 minutter, og 37 minutter utenom sommeren.